

โครงการ ฟาร์มเครือข่ายผสมเทียมโคเนื้อเพิ่มรายได้

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ ดำเนินงานด้านการผลิตลูกสัตว์พันธุ์ดีให้กับเกษตรกรและงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตปศุสัตว์มาเป็นระยะเวลากว่า ๖๐ ปี อาทิเช่น การให้บริการผสมเทียม การย้ายฝากตัวอ่อน การแก้ไขปัญหาระบบสืบพันธุ์ การสร้างพ่อพันธุ์โคนม โคเนื้อ และแพะ มีการรีดเก็บน้ำเชื้อจากพ่อพันธุ์และนำมาผลิตเป็นน้ำเชื้อเพื่อให้บริการผสมเทียมให้กับปศุสัตว์ของเกษตรกร ตั้งแต่ น้ำเชื้อสด น้ำเชื้อแช่เย็น จนมีการพัฒนาเป็นน้ำเชื้อแช่แข็งในปัจจุบันที่สามารถเก็บรักษาได้เป็นระยะเวลานาน และขนส่งไปในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว พันธุ์จำกัดในเรื่องระยะเวลาในการเก็บรักษา โดยในการดำเนินงานต่างๆ นั้นในทุกขั้นตอน สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีการนำข้อมูลต่างๆ มาทำการวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาพัฒนางานในด้านต่างๆ จนงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

ด้านการให้บริการผสมเทียมให้กับปศุสัตว์ของเกษตรกร ในส่วนของวิชาการและการปฏิบัติงานสามารถเรียกได้ว่าผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพฯ จะถูกฝึกอบรมจากสำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์เป็นอย่างดี จนมีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติงานผสมเทียม ซึ่งในการปฏิบัติงานจะมีระบบและขั้นตอนก่อนหลังที่ชัดเจน การบันทึกข้อมูล และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาต่อยอดงานได้ รวมถึงสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานย้อนกลับได้ในทุกๆ ขั้นตอน ซึ่งเรียกได้ว่ามีความเจริญก้าวหน้ากว่าประเทศต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่กลับพบว่าประเทศไทยมีปริมาณปศุสัตว์เพื่อการบริโภคมีแนวโน้มที่ลดลง แม้ว่าสำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์จะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังในงบประมาณที่จำกัดแล้วก็ตาม

ปัญหาที่พบเป็นตัวจุดรั้งการเจริญเติบโตและการขยายตัวของปศุสัตว์ของประเทศ ได้แก่ โรคระบาด การเลี้ยงและการจัดการที่ขาดความรู้ความเข้าใจ และการตลาดซึ่งอยู่ในมือของพ่อค้าคนกลาง ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาจะเป็นสิ่งที่ทำให้ปริมาณปศุสัตว์ของประเทศเพื่อการบริโภคลดลงจนเกิดปัญหาขาดแคลน ปศุสัตว์ที่มีชีวิตมีราคาสูงขึ้น ลูกกลามไปถึงเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคมีราคาสูงขึ้นตามปศุสัตว์ที่มีชีวิต จนส่งผลกระทบต่อภารกิจของประชาชน

สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ จึงมีแนวคิดที่จะช่วยสำนัก/กองต่างๆ ในการดำเนินงานเพิ่มเติมจากที่สำนัก/กองต่างๆ ได้ดำเนินงานไว้แล้ว โดยจะใช้ข้อได้เปรียบในเรื่องหน่วยผสมเทียมซึ่งมีกระจายกว่า ๗๐๐ หน่วยทั่วประเทศ และเจ้าหน้าที่ผสมเทียมซึ่งมีในพื้นที่กว่า ๕๐๐ คน ซึ่งมีความคุ้นเคย สนับสนุน และเข้าถึงเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งหน่วยผสมเทียมรับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่จะดำเนินการเพิ่มเติมนอกจากการให้บริการผสมเทียมปศุสัตว์ของเกษตรกร โดยจะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- การป้องกันโรคระบาด จะมีการดำเนินการช่วยแจ้งการเกิดโรค การฉีดวัคซีน และการป้องกันโรคไม่ให้เข้าฟาร์มของเกษตรกร รวมถึงเป็นผู้ช่วยในการรักษาพยาบาลสัตว์ของสัตวแพทย์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด หรือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ หรือศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพฯ

- การให้ความรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการปศุสัตว์ให้กับเกษตรกร จะมีการดำเนินการพูดคุยให้ความรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการปศุสัตว์ให้กับเกษตรกรเจ้าของฟาร์ม เพื่อให้มีการเลี้ยงและจัดการได้อย่างถูกต้อง ปศุสัตว์มีสุขภาพดี อัตราการแลกเนื้อสูง เป็นที่ต้องการของตลาด

- ด้านการตลาด จะมีการดำเนินการจัดหาพ่อค้าหรือตลาดเพิ่มเติมให้กับเกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกร อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกษตรกรสามารถขายปศุสัตว์ได้ในราคาเหมาะสม

ซึ่งทั้งหมดนี้ สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ คาดว่า จะมีส่วนได้ช่วยให้จำนวนปศุสัตว์ของประเทศไทย แนวโน้มที่สูงขึ้น เกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงปศุสัตว์ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ประชาชนผู้บริโภคสามารถซื้อหาเนื้อสัตว์รับประทานได้ในราคาที่เหมาะสมและไม่ขาดแคลน สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ จึงดำเนินการโครงการดังกล่าว

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเพิ่มผลผลิตให้ฟาร์มเครือข่าย
- ๒.๒ เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังโรคระบาด
- ๒.๓ เพื่อเพิ่มรายได้และลดต้นทุนฟาร์มเครือข่าย

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)

- ๓.๑.๑ เจ้าหน้าที่ผสมเทียมประจำจังหวัด จำนวน ๖๐๗ ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านการจัดการฟาร์ม การตลาดรวมถึงด้านปรับปรุงพันธุ์
- ๓.๑.๒ มีเครือข่ายเฝ้าระวังโรค จำนวน ๖,๐๗๐ เครือข่าย จากเกษตรกรจำนวน ๖,๐๗๐ ราย
- ๓.๑.๓ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ เรื่องการจัดการฟาร์มฯ จำนวน ๖,๐๗๐ ราย
- ๓.๑.๔ โคเนื้อได้รับการผสมเทียม ไม่น้อยกว่า ๑๒,๑๔๐ ตัว
- ๓.๑.๕ โคเนื้อจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒,๑๔๐ ตัว ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคอย่างครบถ้วนถูกต้องตามโปรแกรมของกรมปศุสัตว์ (ร้อยละ ๑๐๐)

๓.๒ เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)

- ๓.๒.๑ ได้ผู้จัดการฟาร์ม ๖๐๗ คน (เจ้าหน้าที่ผสมเทียม จำนวน ๖๐๗ ราย) ซึ่งได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านการจัดการฟาร์ม การตลาดรวมถึงด้านปรับปรุงพันธุ์ สามารถเป็นผู้จัดการฟาร์มให้เกษตรกรได้
- ๓.๒.๒ ฟาร์มของเกษตรกรจำนวน ๖,๐๗๐ ราย มีความรู้ในการจัดการฟาร์ม สามารถสร้างรายได้และเพิ่มผลผลิตภายในฟาร์ม
- ๓.๓.๓ เกษตรกรจำนวน ๖,๐๗๐ ราย สามารถจัดทำระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM) เพื่อเฝ้าระวังโรคและยกระดับฟาร์ม
- ๓.๒.๓ มีลูกเกิดไม่น้อยกว่า ๑๒,๑๔๐ ตัว

- ๓.๒.๔ มีเครือข่ายเฝ้าระวังโรค ทั้งหมด ๖๐๗ เครือข่าย ส่งผลให้ช่วยลดปัญหาเรื่องโรคระบาดสัตว์
- ๓.๒.๕ เพิ่มดัชนีระบบสืบพันธุ์ให้ดีขึ้นโดยการลดวันท้องว่างลง ๙๐ วัน สามารถลดต้นทุนได้ถึง ๒๕ %

๓.๓ ผลกระทบ (Impact)

- ๓.๓.๑ เกษตรกรสามารถสร้างรายได้ จากการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลผลิตภายในฟาร์ม
- ๓.๓.๒ โคเนื้อสุขภาพดีไม่เป็นโรคระบาด เป็นการรักษาสวัสดิภาพสัตว์และเพิ่มประสิทธิภาพโคในพื้นที่
- ๓.๓.๓ เครือข่ายเฝ้าระวังโรค สามารถรายงานผลให้ผู้จัดการฟาร์มทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง ช่วยลดการระบาดของโรคในวงกว้างได้

๔. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (ตัวชี้วัด)

ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

- เครือข่ายเฝ้าระวังโรค จำนวน ๖๐๗ เครือข่าย สามารถรายงานโรคได้
- ลูกเกิดจากการผสมเทียมปศุสัตว์ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒,๑๔๐ ตัว
- ปศุสัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบถ้วน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒,๑๔๐ ตัว

๕. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์

- ๕.๑ เกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน ๖,๐๗๐ ราย
- ๕.๒ เจ้าหน้าที่ผสมเทียม จำนวน ๖๐๗ ราย
- ๕.๓ ในพื้นที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผสมเทียม ไม่เกิดการระบาดของโรคในวงกว้าง

๖. พื้นที่ดำเนินการ

- ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ ๑๐ ศูนย์
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด/ อำเภอ

๗. วิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน

- ๗.๑ ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพประสานสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เพื่อกำหนดพื้นที่และจำนวนเจ้าหน้าที่ผสมเทียมที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๒ ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผสมเทียมที่เข้าร่วมโครงการครั้งที่ ๑
- ๗.๓ ดำเนินการโครงการ ดังนี้
 - เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานตามแบบฟอร์ม
 - ส่งเสริมให้ฟาร์มได้รับการเป็นฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคและเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (GFM)
 - ฉีดวัคซีนตามโปรแกรมที่กำหนด
 - แก้ไขปัญหาระบบสืบพันธุ์
 - ผสมเทียม ตรวจท้อง ติดตามลูกเกิด
 - จัดการทำแผนปรับปรุงพันธุ์และการตลาด
 - ได้รับการทดสอบโรคแท้งติดต่อ (Brucellosis), วัณโรค (Tuberculosis), พาราทูเบอร์คูโลซิส (Paratuberculosis)

- ตรวจสอบฟาร์มและให้คำแนะนำด้านการจัดการฟาร์ม อาหารสัตว์ สุขภาพสัตว์ การปรับปรุงพันธุ์สัตว์ และการตลาด เดือนละ ๑ ครั้งต่อฟาร์ม
- รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน

๗.๔ ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ ตรวจสอบติดตามและประเมินผลทุกเดือน

๗.๕ สรุปผลการดำเนินงานและวิเคราะห์ผล

๘. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะที่ ๑ เดือนกุมภาพันธ์ - กันยายน ๒๕๖๖

๙. งบประมาณ

ระยะที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ งบประมาณของหน่วยงาน

๑๐. หน่วยงานเจ้าภาพ/หน่วยปฏิบัติ

๑) หน่วยงานเจ้าภาพ : สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์

ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด : นายสินชัย วิโรจน์วุฒิกุล

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘ ๑๗๕๙ ๒๐๖๑

ผู้จัดเก็บข้อมูล : นางสาวกอบสุข ทองสอดแสง

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘ ๙๘๘๔ ๔๓๖๖

E-mail : biodldb@hotmail.com

๒) หน่วยงานปฏิบัติ :

๑. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพสระบุรี
๒. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพชลบุรี
๓. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพนครราชสีมา
๔. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพขอนแก่น
๕. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพเชียงใหม่
๖. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพพิษณุโลก
๗. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพราชบุรี
๘. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพสุราษฎร์ธานี
๙. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพสงขลา
๑๐. ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพอุบลราชธานี